

Vad har hänt?

PROVVÅL INFÖR ARKEBILSKOPSSVALET ha verkställt på olika håll. Pråster i ärkestiftet — 150 av de 300 — ha uppfört främst professor Andre på förslaget, därefter professorerna Bohlin och Westman, men förnyat provval skall ske skriftligt och utgången är ovisst. De föräldrade bestämmelserna för Arkebilsoppsvalen gör sig påmindra. Professorerna vid Uppsala universitet räknas som ett valkollegium — och så bli matematik språk och naturvetenskap medbestämmande i den kyrkliga frågan.

SVENSKA FLOTTANS UNGDOMSDAG har gått av stapeln. 700 8-14-åringar ha under en regnryndande söndag fått leka jungmannor på pansarskepp och jagare. Reklam- och uppvisningsdag för sjöförsvarets främjande — i framtiden. Det är skall att minnas detta vid talet om samhällets objektiva barnupfostran.

MR. HENDERSON HAR INTAGIT SIN PLATS som oppositionens ledare i det engelska underhuset. Arbetarpartiets nye ledare med dess förre chef MacDonald. Vid parlamentets sammankommande på torsdagen mättes krafterna för första gången.

I Genève, där förbundsfrösamlingens totalt sammanträde följt på Rådets sextiofjärde, är Arthur Henderson saknad. Utsikten att han inte heller blir avrustningskonferensens president orolig. Uppdraget var inte enbart officiellt motiverat. Man såg i »Uncle Arturus» helhjärtade entusiasm ett löfte om god utgång.

Farber Arthur.

Veckovisaren

Skandinavien ord.
Ledande artikel.

En befriad människa.
Den moderna civilisationens eldprov
av Elin Wägner.

Bombskrävor.

Påven och Mussolini ha slutit fred
av Pier Guadro.

»Världen under fred».
Var är Unity History School?
av Oreta Stendahl.

Nutidens yngsta skolbarn — de dövstumma.
av Eva Schmidt.

Bombskrävor.

Den som skriver detta satt en natt sistidne juli på sin tillhörande balkong i Rom. Klockan var nära två. Det var het och tyst. Då hördes plötsligt ett dovt, underligt brak.

Jordbävningar var första tanken — ty markens rullningar föregås ofta av underjordiska böländan. Helgonfest den andra — ty dylika avslutas med dånande tyrvakeri.

Det var emellertid ingendera. Det var en bomb. En tjuo centimeter lång tingest, som, om den legat kvar där den några timmar tidigare upptäcktes, hade slagit sönder dels en del av Peterskyrkan och dels Raphaels Stanzkyrka och Capella Sistina.

Nu åstadkom den för det första att djupa färör reys i påvens kronärtskocksfält — som är identiskt med den längst bort från byggnader belägna delen av Vatikanstatens område. För det andra att Rom vid underuttelsen stod ett ögonblick stilla i lämtande skräck. För det tredje att man — under inflytande av denna känsla — å fascistisk som vatikansk sida insåg att man gått för långt och därför tog sig samman och begynte de underhandlingar som i dagarna lett till högtidligt proklamerat fredslut.

Vem har framfört åstadkommit detta? »En jesuitisk mellanöppisefår det i en huvudsatstidnings ledare. Jesuit är onkelen den åstfö: padre Tacchi Venturi, han har t. o. m. varit generalsekretärer i Ignatius di Loyolas brödraskap. Men han är samtidigt den katolska kyrkans t. n. främste historiker. Och desslikes den som framom alla andra kan säga om försörningen av den tolfte februari 1929: detta är mitt verk.

Och vad är resultatet av hans nya fredsträvan. Ett dokument varit det sågdes ifrån att till ledare inom Azione Cattolica får ej väljas »person som tillhör mot fascismen fiendligt parti». Att Azione Cattolica ej får befalla sig med politik eller bilda arbetarorganisationer av samma slag som de fascistiska fackföreningarna. Och att de som en del av Azione bestående ungdomsorganisationerna ej tillåtas syssla med sport utan »endast med rekreation och uppfostran i religiös anda».

D. v. s. det betyder att Vatikanen gått med på att öftra ett halvt dusin individer, som varit medlemmar i det av Mussolini krossade partiet Partito Popolare och som sedan kommit in bland de ledande inom Azione Cattolica och där varit fascisterna en källa till stor förargelse. Men samtidigt vunnit en stor seger, i det den tvungit den italienska regeringen att gå med på återöppnandet av dessa ungdomssammanslutningar, varom egentligen den bittra striden stått.

»Det existerar härvidlag intet problem och kan följaktligen ej uppstå någon som helst diskussion», stod det i den not Italiens regering sände till Vatikanen och som påven sedan besvarade med en encyklika. »Ungdomsföreningarna i fråga äro stängda och komma att så ständigt för-

bliva.» Och kort därefter gav det fascistiska partiets styrelse — under Mussolinis presidium — regeln: »I Italien får ej finnas andra ungdomssammanslutningar än de fascistiska.»

Påven å sin sida svarade emellertid envist: »Vi upptaga inga förhandlingar med Italien förän vi tillförsäkrats att de oss så kära ungdomsföreningarna och klubbarna på nytt få öppnas.» Och det är, som sagt, han som nu vunnit.

Genom att i alla fall gå med på begränsning av deras rörelsefrihet, invänder kanske någon. Nej, vad här i detta sista dokument förklarar angående Aziones och dess underavdelningars avhållsamhet från politik, sport, fackföreningsverksamhet etc., är enbart upprepning av tidigare bestämmelser. I »försörningspappers» från februari 1929 stadgas ju uttryckligen: »Azione Cattolica får fortsätta sin verksamhet på villkor att den avhåller sig från politik och sysslar enbart med utbredandet av religionens principer.»

Detaljer som att Azione Cattolica hädanefter ej får bruka annat än Italiens flagga — och alltså ej Vatikanens gulvita — ha kommit till, det är sant, men de betyda föga. Viktigare är att Azione nu har sin frihet igen och att denna — på grund av vissa minnen — torde i varje fall till en begynnelse bli betydligt mer respekterad än vad den varit under de sista åren.

September 31. Pier Guadro.

Stackars Österrike.

Det kan inte hjälpas, att det skär in i hjärtat när man läser om hur Österrikes utrikesminister blev tvungad att ställa sig upp i Genève och löva å sitt lands vägnar att icke vidare tänka på tullunion med Tyskland. Inte särskilt för hr Schobers skull, men för detta tappra österrikska folk som måste skrämliga hoppet på att spränga den trånga cirkeln kring sin värd och komma ur sin isolering in i en ekonomisk gemenskap. Nu är det som förut. Wien, den gamla kejsarstaden, en gång centrum i ett rike på 50 miljoner, sitter där fortfarande detroniserad och halvsvälter, illa tilld av sin lilla bergiga, åkerbrukande landsort. Ingenting nytt har fått hända, därför har den stora väkterskan av status quo, Frankrike, sört till fyllest.

Detta var icke Österrikes första försök att komma ut i sin abnormala isolering. Det har försökt på olika sätt upprätta den sönderbrutna ekonomiska enheten inom den forna dubbelmonarkiens område. Dessa försök ha strandat på mest-gynnad-nationsfördraget, som icke tillåta ett land bevilja ett annat fördelar som icke delas av det tredje. Då försökte man, troligen på ett föga skickligt sätt, att gå utom dessa hinder genom att få tillstånd till gemensamt tullområde med Tyskland. Och rådde ur askan i elden.

Det är icke med mobilisering av trupper eller hot om krig som Frankrike fått Österrike att falla till föga. Men Österrike behöver pengar, bankerna stötra där som i Tyskland, och Frankrike är det enda land som har pengar att avstå.

Men det lånar icke ut utan politiska villkor, vare sig åt Tyskland eller Österrike. Tyskland lyckades med hjälp av

andra att klara sig tills vidare utan att lita till Frankrikes pengar, men Österrike måste få ett lån och tvangs följaktligen acceptera villkoren. Bank of England trädde in för en tid sedan och gav Österrike ett lån utan politiska villkor, men har sedan fått lov att fördrå sina pengar tillbaka och då var Frankrike enda utlösaren. Det är under Englands ekonomiska svårigheter som Frankrike reser sig maktigare än någonsin utan darning och utan rådsla för att fördröjka England med de andra.

Det offentliga återlaget från tullunionplanerna gjordes av Österrike och Tyskland två dagar innan Haagdomstolens uttalar sig i frågan om planen var förenlig med respektive länders fördrag och förpliktelser. Därmed markerar Frankrike att Haagdomstolens uttalande om den juridiska sidan är betydelselöst bredvid Frankrikes uppfattning om den politiska. Och Hendersons aktion från förra rådsömet att hänvisa tvisten till Haag blir närmast följgjord. När sen Haagdomstolen kom etterpå med ett uttalande, det 8 medlemmar ansågo unionen olaglig och 7 ansåg den laglig, då var saken de facto redan arrangerad.

Ingen makt i världen, ej heller Frankrike kan dock i längden upprätthålla status quo. Läget är redan väsentligt förändrat, sedan Briand i mars uttillade sitt maktiga veto mot tullunionen. De upprädda, handelsriska månaderna som gått sen dess, ha visat, att även om man kan korsa en plan, när man sätter in med guldet och arméerna, så kan man icke med maktpråk hävda de stora processerna, som äro givna ur de orimliga politiska och ekonomiska förhållandena, att gå sin ban. Derinez.

En befriad människa av Elin Wägner.

I n:r 36 av Tidevarvet var införd en artikel med titeln: **Håller civilisationen provet?** skriven på underlag av Delisle Burns bok: **Modern civilisation on trial.** Där förekom utom motivering det korta påståendet att motorfordon, film, radio och elektriska verktyg hålla på att förvandla de stora massornas tillvaro och förhållandet mellan människorna. Detta är en sak som sågs ofta, men nästan lika ofta sågdes att de moderna uppfinningarna lämna människorna i grunden de samma som de alltid varit.

Författaren ser emellertid inte människonaturen och den nya tekniska civilisationen som två skilda ting. När det inför en ny uppfatning av människovärdet blev svårare att anvisa människor enbart som trålar och lastdjur för att förrettia tungt arbete åt det skikit som företräddelarna, då måste man lista ut hemligheten att låta naturens krafter arbeta. Den konsten har gjort snabba framsteg. Det härda, långa kroppsarbetet som suger ut och absorberar allt vad en människa har av kraft, blir mindre och mindre nödvändigt. Men då blir det heller inte nödvändigt för arbetaren att ersätta den förbrukade energien medelst massor av grov föda, vars omsättning också tar energi från honom. Handens arbetare vid maskin-

eller traktor formas därigenom om till en helt och hållet ny typ, icke inriktad på den yttersta muskelansträngning men på snabbhet och på klarhet i hjärnan. Alltså: idén om människovärdet som arbetets uttryck icke förklarar att avlytta arbetets yttersta skapa, vill med teknikens hjälp skapa en befriad människa. Och klyftorna mellan människorna fyllas igen, då olikheterna i levnadsätt på så sätt så småningom utplånas.

Man kan lätt invända att nya möjligheter, som skapas av människighetens inneboende drivkraft framåt, kunna stjälas av hindrets makter. Och att för närvarande arbetaren icke känner det som en befrielse att den tunga arbetsoket lyftes av honom, när alternativt blir arbetslöshet och svält. Men författaren uppehåller sig icke vid den akuta krisen av i dag; spänningen i förhållandet mellan arbetare och arbete, produktion och konsumtionsförmåga. Hans tankar syssla med en värld där detta förhållande är justerat, där människighetens har tid att söka förståelse och orkar ha röligt.

Den allmänna tritiden är ett nytt begrepp i en ny tid, och därmed har frågan om goda nöjesstillfällen fått en helt och hållet ny betydelse. Nöjet rehabiliteras som en nödvändig utfyllning av arbetslivet och det blir

icke mer ett privilegium för fåtålet. Arbetaren som fått ett budgetöverskott att använda på biobiljetter, husmodern som fått tid att komma ut på ett nöje, ungdomen som kan betala för sig själv, därför att den har självständigt arbete, alla dessa skapa den nya publiken för nöjen och omforma med sina nya vanor tillvaron.

De nya instrumenten för nöjesförmedling ha visserligen länge använt sig av förlagad romantisk som material. Men det finns tecken som tyda på att det icke alltid skall förbliva så. Förlåtaren ser rädningen från det moderna livets förläckning däri att den stora konsten skall kunna möta människan även på filmens och radions breda front.

De nya samfärdsmedlens betydelse är inte bara den att människorna vänja sig vid att väjja sina förbrukningsartiklar från hela världen, eller att de cirka ständigt blir vidare, inom vilken de är så bekant. Förlåtaren har tagit upp den observationen

(Forts. å sid. 4)

Villaspekulanter

Vid köp av villa i *Appeliken, Alsten, Nockeby, Smedsälsten* eller annat samhälle, vänd Eder med förtroende till oss. **BALDERS FASTIGHETSBYRÅ** Högländstorg 10, Alsten Telefon: Alsten 1000 & 1100

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ.

Elin Wägnér,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorie Hermelin.

REDAKTÖR:

Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:

Ada Nilsson.

Utkommer varje helg till lördag.
Svampplan 1-3, 2-f, Stockholm
Tel. N. 4842, 16243.

ADVOKATER

Ladameder av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Ladameder av Sveriges Advokatsamfund
Herzulegatan 14 (f. d. L. S. Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM
Specialitet: Familje- och arvskaver,
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Aven skriftliga
förfrågningar.

LÄKARE

Inled med Stockholms Läroverksamhet

DOKTOR GERDA KJELLBERG

borstest.
Vikarie: Dr Yrsa Sjöqvist-Rhadin.

W EIMARSKS

gymnastik, bad,
massage.
Regeringsg. 28. Tel. N. 8538

Sihlms. Allm. Gymn. Avd.

S.A.G.A.

Motionsgymnastiken

börjar månd. d. 14 och tiisd. d. 15 sept.
Alla åldrar! Alla tider! Alla städer!
Uppl. S. A. G. A:s exp. Kungsgat. 65 kl.
2-5 e. m. Tel. 154 64. Gymn.-blad
gratis i bokhandeln inneh. alla nöd. uppl.

Eldbegärlens

visnar med varje dag omväxlingen i allt vidare briter
som den bästa formen för förändringen av de av-
slutade årens. Närmare upplysningar om eld-
begärlens ämnen erbjuds gratis.
Svenska Eldbegärlensförbundet
G. E. F. i Stockholm
Sveavägen 75, 2 tr. östg.
vid personaligt besök eller telefon Nörr 22 80,
vardags kl. 10-4. Läsningar och helgasföreläs-
ning kl. 10-5.
Inledningsföreläsning 5 kr i begränsad
skatteskatt 5 kr, för andra 10 kr.
Ansvärligt förbundens ledare.
Föreningen utg. som sådant skatte-, omfattande
de alla eldbegärlens ämnen. Sändes franko.
85, 130 pr betalt.

Anlita vid dödsfall

A.-B. BEGRAVNINGS- & STERILISERINGS

STERILISERINGS

v. d. Erik Hagström, Appelviken.
Allt för begravningar, boutredningar,
Sv. Eldbegärlensförbundens ombud.
Ring vid dödsfall blott upp S. 27 22
(efter allmoged. Apotekens 614)
Bli till förfogande. Kontor o. utställ.
BORGAREGATAN 6.

HERMES KAFFE

Kaffet där kvaliteten är högre än priset
och smaken huvudsaken.
Birgerjarsgatan 71 - Stockholm.
Telefoner: N. 116 74 - N. 65 46 - 96 79.
Liljeholmsgatan 4 - Tel. Liljeh. 45.
Särskilt omtyckt för Mokkablandning
å 3.10 pr kg.
Klapp ur ämnen! Åberopa denna
lidning! Begår prislista!
Från Handeltjänsten HERMES A.-B.,
Liljeholmsg. 4 eller Birgerjarsg. 71,
Stockholm, rekv.
... kg. kaffe å kr. pr kg.
sitt bet. m. postkrav.
efterkrav.
Gratisprov önskas.
Agentur önskas.
Namn (tydligt).
Adress (tydligt). Tel. N. 15 3

Den 12 Sept. 1931.

Skandinaviens ord.

Det är vanligen icke det som synes ske, som sker i det som händer. Och vi få kanske antaga att så var förhållandet med det som skedde i Hamar, då de skandinaviska statsministrarna på inbjudan av Oplandens Pressförening talade ut på tre på en s. k. skandinavisk stämma. Vi vilja tro, att viktiga politiska överenskomelser där träffades, som komma att främja samförståndet i Skandinavien och undanröja tvistämnen för framtiden.

Men det kan icke förnekas att för den omgivde ter sig den skandinaviska massan i Hamar ganska egendomlig. De skandinaviska ländernas flaggor och folksånger och tal om bröderskap och brödraband! Det är vackert. Och än mera. Det är riktigt. Men går man till det egentliga innehållet i de olika regeringschefernas förändring - vad ha de sagt? Var och en har dragit fram ogrundliga ämnen. Från Sverige 1909, från Danmark Grönland och från Norge 1905 och Grönland.

Vad 1905 beträffar så är upplåtningen därom i Sverige en helt annan än för 25 år sedan och ingen kan väl på allvar tycka annat än att vad som då skedde var det enda riktiga. Det är att hoppas att avvecklingen av Grönlandsfrågan blir sådan att detsamma kommer att gälla även för de efter 25 år. Men det var i alla fall en besynnerlig fest!

Hela världen står på gungfly. Nöden växer och motsatserna skärpas. Luftens är hotfull. Skulle förestå stora omvälvningar, vilka de än månede bli. Danmarks, Norges och Sveriges statsminister samlas. Det är väl. Men även om de tio offentliga enirna om respektive länders t. d. eller nuvarande mellanhavanden, hade Skandinavien folk kunnat önska något mer av detta möte i glädjande riktning än konstaterandet av vissa gemensamma lagparagrafer. De hade önskat höra ett ord om en eng. vidsynt skandinavisk framtidspolitik under det skede som stundar, kanske ett av historiens mest betydelsefulla skeden.

Trygghet

när Ni genom
Folket
och
Samarbetet

Kooperationens försäkringsanstalter

Varför arbetslöshet?

De fem första avdelningarna av Arbetslöshetsföreningens betänkannde äro nu färdiga. I dessa ha vi fått en utförlig redogörelse för det svenska näringslivets och arbetsmarknadens viktigaste öden från 1800-talets början fram till 1929. Utredningen omfattar två perioder, tiden intill 1920 och årtiondet 1920-1929. Den behandlar dels arbetslöshetens omfattning och karaktär, dels näringslivets och arbetsmarknadens allmänna förändringar och slutligen orsakerna till arbetslösheten framförallt med hänsyn till tiden 1920-1929.

Den samlade statistik som är avsedd att utgöra utgångspunkten för ytterligare en viktig del av betänkannde, den nämligen där kommittén skall framlägga sin utredning angående medlen för arbetslöshetens bekämpande.

Arbetslöshetsutredningen tillsattes som bekant på våren 1927 efter framställan från arbetslöshetsakkommissionen om önskvärdheten av en närmare utredning angående arbetslöshetens karaktär och orsaker. Medlemmar i kommittén äro hr Gunnar Huss, Gösta Bagge, Conrad Carlsson, Elis Bostus, Ernst Wigtor och Anders Örne med hr Sverre Skogh och Dag Hammarskjöld som sekreterare.

Det sluttiga svaret på frågan om arbetslöshetsorsaker får man tydligen vänta på, tills förslaget om medlen för dess bekämpande blir färdigt. Men kommittén påvisar vissa huvudlinjer i utvecklingen. För det första att arbetslösheten, trots en under vissa tider starkt ökad efterfrågan på arbetskraft, legat på en relativt hög nivå under de sista tio åren. Arbetslösheten inom fackförbunden uppgår för närvarande till 12.1 % av antalet organiserade arbetare, eller 45,839 personer. Här till kommer arbetslösheten bland oorganiserade, vilken av naturliga skäl är svårare att konstatera. Vidare framhåller kommittén att rationaliseringen tydligen under en tidigare period, omkring 1922, genom att åstadkomma bättre utnyttjande av det fasta kapitalet, föranledde större efterfrågan på arbetskraft, medan den ytterligare genomförd rationaliseringen under senare år delvis sammanfallit med tider av skarpt ökad arbetslöshet. Vissa brister i den individuella anpassningen, de höga födelsetalen i århundradets början samt icke minst penningvärdes förändringar ha bidragit till den spänning mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft som gör sig så ödesdigert känbar.

Till det avgärande svaret om vilka förändringar som starkast inverkat och om sättet för deras motverkande återkommer kommittén i nästa betänkannde.

Liliesjöes

Stockholm Sjukvårdsbutik
Fridhögsgatan 16 (nyid. Hantv.)
El. värmebadar - Radiomikrar
Kattskinn - Kamelhärsartiklar - Urin-
behållare - Sanjelskyor för damer.
Parfumeri och Sjukvårdsartiklar.
Hautverksgatan 48. - Sveavägen 109.
Allt i branschens. T. Kh. 5082. Kat. gratis.

Englands väg.

MacDonalds idé och de världsmarkniska händelser, där han för ett ögonblick blivit medelpunkten, synsättet press, partier och enskilda runt hela världen. I den press, där motståndet mot hans handlingsätt starkast ligger samlat, Independent Labour Party's, fortsatta denna vecka de båda parlamentetsamlingarna för I. L. P. James Maxton och E. F. Wain angrep mot bankpolitiken, vilket Brailford börjat i de årtidor Tidevarvet omnämnde i sitt föregående nr.

Arbetspartiets besiktningsman MacDonald förfröder tycker jag äro tillfredsställelse, säger den stribare Maxton. Det finns bara en sak en människa kan förlita trogen genom livet och det är sin tro. Ramsay MacDonald är trogen sin upplåtning på liksom han var 1914, då han under borgarspressens smärtdelar och förbannelser ständigt förklarade sig emot kriget. Olyckan är bara den att hans upplåtning den här gången är falsk.

Den svårare som den nya regeringens förslag vill lägga de fanigaste samhällsklasserna ställa möjligen kunna lämna sig för dem, som under årtal levat i överflöd, men den är ett tvivelaktigt betänkedet i ett fall av tydlig undermåhet. På denna sparsamhets väg går man med all sannolikhet var mot katastrofen, det finns ingen väg ut ur cirklar, mindre löpkräft, minskad produktion, ökad arbetslöshet, mera sparsamhetsåtgärder.

Över hälften av Europa är insolvent och här tvungens översig guldständaren. Australien och Sydamerika är i samma behållning. Den ständiga vintern kommer måhända att medföra ett fullständigt ekonomiskt sammanbrott i stora delar av Europa. Och så förestå bankerna som de enda blånadmedel förtäta uskränningar i konsumtionsmöjlighetsna - detta i en värld, vars största oölgelhet påstå vara överproduktion!

Vi ha i årets siffror erfarit att stabilisera gulden, skriver Wain, men ingenting har hjälpt. När vi återgått till guldnyttjandet efter kriget satte vi med beräknad bankvärdens intressen före industriens och arbetsmöjligheternas. Det mistas här kostat tunga offer. Om vi nu definitivt förklarar att det är omöjligt att håra den börden vidare, är det visserligen sant att City kommer att förlora - fastän troligtvis inte så mycket som det påstås. Men industrin, framförallt exportindustrin, kommer att rådas. Det finns inte annat medel att stå världsmarknadens maskiner i gång igen. Arbetspartiets opposition i parlamentet kommer efter allt att döma att bli tillämplig maktlös. Här behövs en målinriktad inställning på revolutionerande linjer, slutar Wain.

Soldatvisor.

Vi veta alla, hur soldarikar de engelska soldaterna fjänade sitt land under kriget. Genom Soldatvisornas erfarva vi hur den engelska tomheten sådana detta krig.

Ere Patridge Limited har nyigen utgivit Songs and Slang of British Soldiers 1914-1918, samlade av John Brophy och Ere Patridge. Med så kallad litteratur har denna värdefulla krigsbok inte att skaffa. Boken innehåller soldatvisor, som diktats, sjungits och blivit populära under kriget. Författaren är det anonyma folket, den obekanta soldaten, om man så vill, och där-
Daisy Muttler-Hill.

Tidevarvet

kostar från den 1 sept. till årets slut endast

Kronor 2:-

Insend avgiften på
POSTGIKRONUMMER
1 5 4 4
eller ring tel. 182 43.

TIDEVARVETS exp. STOCKHOLM 2

för också absolut ärlig och uppriktig. Samlingen ger ett närbart plastiskt intryck av den engelska soldatens psyk. Visorna sakna varje spår av sentimentalitet. De äro tydliga av blodig ironi och fjärrda osmakat soldatens syn på sbe war.

Visorna sjunges efter bekränt melodier, psalmer, karlar och slädgångar. Utgivaren har infört dem under följande för sig beaktade rubriker: 1) Sattir på krig och heroism. 2) Sattir på militärstyret. 3) Sattir på överordnade (hänfyller i Besta fall på underofficerare). 4) Lovsång till freden. 5) Dryckessvisor. 6) Barockst och absurd. 7) Tvekygheter. 8) Sentimentalt (ytstert lå). 9) ett par exempel ur samlingen.

JAG VILL INTE DO,
Jag vill hem, hem,
Jag vill hem, hem,
Jag vill hem, hem,
Vill aldrig till skyltgravarna mer,
där kuler och bomber visade och braka.
Jag vill över havet,
där tyckas inte någ. mig.
Oh nej, nej,
Jag vill inte dö,
Jag vill hem.

TAGOTRÄDSNETET.
Söker du din gamla hatföj?
Jag vet var de är, jag vet var de är.
Söker du din gamla hatföj?
Jag vet var de är, jag vet var de är.
De hänger på taggräddnätet,
Jag såg dem, jag såg dem
på taggräddnätet.
Jag såg dem
på taggräddnätet.

Ämn i marsch skulle jag vilja citera, vilken i sin fröslösa omformighet gjort ett närbart intryck på mig.

VI ÄR HAR, FÖR ATT...
Vi är här
För att
Vi är här
För att
Vi är här
För att vi är här...
Utgivaren har här gjort följande anmärkning: "Sjungs med stor iver emellan 99 av 100 män aldrig hade en aning om varför de voro öhars eller var stärs var, eller hur länge detta tillstånd skulle vara."
Daisy Muttler-Hill.

ATLANTIC

Stockholms mest moderna, trysta och komfortabla hotell
Fullständigt toalettrum med bad till varje rum o. dubbelst
Tel. Nyaströms
Hörsbarns Str. 64

Ida Norman = Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 • Tel. 786 15
Rekommenderas
REPARATIONER UTFÖRAS
REELA VAKOR
Vid uppvisandet av denna annons limnas 5 % rabatt
LAGA PRISER

Nutidens yngsta skolbarn — de dövstumma.

Det låter väl som den sällsamma mötsättning: de självallet mest efterblivna och för kunskapsömligheter minst rustade barn, de döva, skola vara de första i skolan, i färd med »förberedelserna för livet» i ålder då de ännu närmast småbarn, vid 4, t. o. m. vid 3 årens ålder.

Vid inträde i skolan i den normala skolåldern 7 eller 8 år är skillnaden mellan det hörande barnet och det döva oerhört stor. Barnet som hör under de gångna sju eller åtta levnadsåren haft talstråker, har beteckningsförmåga för allt i sin omgivning, kan uttrycka tankar, känslor, den lilla döva står i mångt och mycket främmande för detta. Vad det hörande barnet vanemässigt förvärvat, av naturen fått till skänks, det skall skolan, innan någon annan undervisning kan begynda, söka erövra åt de döva barnen. Deras skoltid bör följaktligen utökas, men den skall utökas med de tidigare levnadsåren, så de trykningen som skall in i skolan, börja »förberedelsen för livet». Viktigast stiger det nya forskningsområdet fram, när det gäller barn, som icke äro döva dövstumma utan, sedan de en gång fått tala, genom sjukdom eller olyckshändelse miste hörseln och sedan under den irakade dövheten glömt bort sitt talstråk. Dessa kunna, när de vid 7—8 år komma till skolan, då de vara helt stumma, de minsta icke mer talstråker. Men om de kort efter det dövheten drabbat dem komma under sakskunnig läroverld, är minnet av språket, dess ord och ton kvar, och talet kan jämförelsevis snabbt och starkt återvinna och utvecklas.

Häufigt, uppbrusande oätlighet, en särskild slags vred, stundom nästan vilid, är något som ofta kännetecknar dövstumma barn. — Deras föräldrar eller barnsköterskor kunna väl till detta, men man har som oftast fallit undan för felet. Att giva efter för tecknade önskaner eller ett självrådigt tagande grepp var här, ansåg man, det enda. Hur skulle en rättvis, uppfostrande mening kunna inläggas i en vägran, då man icke kunde ge orden öfvertill, orden som skulle motivera den och bilda därpå uppfostrans grund. Hemmen och föräldrarna kunde icke och kunna alltmått icke ta sig fram öfver de stora djup, som avskilda det döva barnet från det hörande. Men de tidiga skolorna, skolorna för döva småbarn de kunna det.

Hur är det i Sverige? De av svenska medrådena blivna underkuniga om att redan vid fyraårsåldern bör den lilla stackaren som tillhör trytsnadens och kanske också på sätt och vis ensamhetens värld, föras bort från de sina och inom skolvärderna, under värd av skickliga lärare — som här nästan kunna kallas läkare. De småbarnsskolor som i Sverige finnas för döva småbarn äro blott två: Skolan för döva småbarn i

Stockholm (Östermalmsgatan 62) och Skolhemmet för dövstumma småbarn i Göteborg (Ståthållaregatan 20).

Att tillbringa en hel undervisningsdag i de små soliga skolalarna vid Östermalmsgatan det är för det första en upplevelse. Den är egentligen vackrare och glädjare än man kanske tänkt, en lek i barnkammaren under vad man måste uppmärksamma som ett strålande intresse från elevring, en lek med färg och form och mått, och en teckningslektion liknar det hela mest.

En stor, stolt näckros ligger på det gula barnkammarbordet, man pekar på den — de äro i det färdigastagbara — man finner ut denna färg på en färgkarta, och strax står det skrivet på svart tavla VITA. Och räknat! 10 blad utdelade i ringen, 10 fingrar på två små rosenknubbiga händer — 10 står på svart tavlan. Så skapar man näckrosen hel igen, och så skall man rita av den, forma ut den med alla tio bladen på små ritblock, inte ens de alla minsta äro befriade från den teckningslektionen, så stå de redan i korrespondenskontakt med tillägen. Klassen är, som sig bör, ganska liten, sju elever, åldern 4—5 år. Treärdslären är en representant, en enda, en liten tös som är rund och knubbig och som dock och ritat och ritat och ritat på ett begränsat mot näckrosens problem.

I nästa klass, bland sjuarngarna äro bokstäver och ord redan välkända vänner. Ett par av barnen här ha vad man kallar hörselrester, d. v. s. förmåga att uppfatta starka ljud eller ljud som ligga mycket lågt ned eller högt upp på musikens tonskala, andra åter äro fullkomligt döva. De äro alla flesta ha en intelligent, klar blick, under lekförloppet märkbart stolt — när man är så säker om rättas svaret. — De dövstumma barnens begäring är mycket öfta, i det stora hela, liksom till med normala barns, deras utveckling har endast gått saktare. — Nu skriva alla på sitt block: — En f-r-ämmande har kommit. En f-r-ämmande skall höra om sig i dag. Men sedan säga de det. Lärarinna läppar forma äkta och uttrycksfullt till detta svåra f-r-ämmande, äta ivriga och verkligt självfullständliga barnansikten i halvlektion vändas mot henne och upprepa ganska klart och viktigt och värdigt orden som de icke höra.

Denna lilla skola, som icke är internat utan endast om förmiddagarna har hand om barnen, den har dock icke endast stockholmsbarn, här finnas barn som kommit uppträda i Dalarna och långt norrifrån för att deltaga i undervisningen; de måste således under skolterminerna vara inackorderade hos släkt eller vänner i Stockholm. Terminsavgifterna äro de minsta möjliga och uttagas endast av barn

Bokkrönika.

En bok, som väckt mer än väntat uppmärksamhet är »David Golder» av den unga författarinnan Irina Noldorovskij (Bonniers, 4.75). Hennes bok är också märklig i flera avseenden. Där finns egentligen inte en enda psykisk person, inte någon som är värd aktning för sin egen skull, men även om man tycker, att författarinnan på ett mindre tillämpligt sätt fördröjer och omdirigt blottställer det släkte hon tillhör, kan man inte undgå att gripas av det stora uppslaget, av den oerhörd koniskt flytande berättelsen, av alla de psykologiska smärågerna. Hon har fått fram över boken ett drag av kyla, av genoträngande syrlighet, som måste göra verkan, som också ej alltid en delvis behaglig sådd. Det märkta porträttet av David Golder är ett som kommer att stå sig. Det är inte ett vanligt romanporträtt av juden-afärrsmannen, dess storhet är grundad på förstälse, inlevelse, sympati, hat, översende och en ovanligt intelligent upplättning hos sin hovhuvudsman. David Golder tillhör de ensamma i världen, de sökande, oroliga, begärande föraktande föraktande, som ensamma gå till sina stora slag, som äro någons att falla tillbaka på, som falla med brak — ensamma och starka!

New York, »stidernas stads» har Fannie Hurst betecknande nog tillägnat sin bok »Femtonheshars» (Bonniers, 2 del. 4.30). Det är boken om den trettonde av världens rikaste män, som med sin husru i inte fick göra den döma värdig i Pyreoserna ansett än sin rik och det i en Limousine. Och vad var det då för nöje... Det är boken om rikedomens och döds. Det är till äventyrs kan finnas där långt inne. Fannie Hurst har berättartalang. Man har inte tråkigt i hennes sällskap, hon hittar alltid på något nytt, som håller spänningen vid liv. Något större litterärt värde kan hennes bok väl knappast räknas på. Men man trivs med denna slöja av överlighet, denna känsla av något ovidkommande, som vänta över hennes inlagda värld.

som komma från bemäddade hem, gratissälpta är resten. Skolan som en gång börjades helt på frivillig grund och sammanhör med föreningens Dövas VII har nu något anslag från staten och städer. Men dessa äro icke tillräckliga, man måste alltså i mångt och mycket lita till frivillig hjälp. De lärarinna, som här tagit an det stora och viktiga arbetet att lära de stumma barnen att tala, emottaga här en ringa lön som icke i någon mån står i proportion till det verk de utföra. — Den lilla småbarnsskolan för döva barn som, i likhet med den göteborgska, förts in i sin tillvaro och förts framåt endast genom medlidandets och intressets kraft, den skulle vara mera känd av föräldrar som sörja sin egen oförmåga och vanmakt gentemot sitt döva barn. Den skulle också vara mera känd av det sociala arbetets hjälpare, av donatorer som skulle önska genom sin egen och pennings makt se ett helt liv ljusna eller bli helt svart — allt från treårsåldern. Eva Schmidt.

Om det ibland över Fannie Hursts författarskap kommer ett stänk av misseroman, så är detta något som ej ändrar hennes medyster Edith Wharton. Att tillhöra ej i hennes bok »Den brutna tröjan» (Bonniers, 2 del. 4.40). Hon har vad Fannie Hurst saknar, djup, förstälse, verklig psykologi. Hennes bok om den unge James Weston, som skall bli författare, bör till något av det allra finaste, intimsaste och mänskligaste man kan läsa. Hennes människor äro en, de leva sig in i, en, varken vägra främmande eller överliga, ge så mycket av sitt inre att de tycks ha levat hela sitt liv inför ens ögon. Det är en bok som inte lätt glömmas, en av de stora i romanförel.

J. F.

Den niende årgången av »Arbok för nationer och husall», Föreningens för att utbilda till kooperativ publikation, har just kommit ut på Kooperativa Förbundets förlag, (2.50).

Dessa innehåll passar för varje väpnad människa, det är inte bara det dagliga livets praktiska små detaljer som behandlas, utan också de större sammanhang på näringslivet område, som just nu ha en så påtaglig aktualitet. Redaktör Thorsten Osbe skriver om vår skyldighet att säga till. Det är inte tillräckligt, säger han, att det i människans bröst finnes nedlagd någon oemotståndligt dritt att nedlaga föruftigt vid handhavandet av ekonomin, men därmed är inte sagt att hon inte kan påverkas med föruftigt motiverad vägledning.

Diefrågan i sin nutida gestaltning, som diskuteras med ledelse varhelst det moderna människors förfämdade, har självfallt sin plats i ett arbete sådant som detta. Fröken Thilda Hanson, Ateuencus skollösömmärknings föreståndarinnan, ger i sin uppsats om modern vardagskost några enkla och grundläggande synpunkter på saken. Råkostens, tomatkrösten och andra välsmakade och tilltalande maträtter, med grönsaker, frukt och grovt bröd till sin rekommendation, men på ett sätt som är fritt från överdrift och alltså bör kunna locka också den mera iverksamma husmodern. Eftersom »Arbok för frimodigen läses av tillfälliga familjer, kan man vänta sig föruftigastående effekt av de goda råden.

Själva böndens problem behandlas i olika avdelningar, hemmets bränsleekonomi av ingenjör Carl Seldin, Rationell och hantverks av arkitekt Gösta Rollin. Hjälp dig själv när du kan, av yrkeskollektör K. Andersson. Den enda typen beskrives av assistenten John Green. Därtil kommer en intressant framställning av hr Anders Hedberg om hur en glödlampa kommer till och i samband därmed en liten översikt över kooperations frammarsh i Sverige och Norden. Den glödlampfabrik, som de nordiska kooperativa centralorganisationerna äga gemensamt ut vid Hammarbyvägen i Stockholm, är det första internationella industriföretag efter kooperativa linjer i världen. Som väskikt är åstadkom denna produktion en prisniskning på glödlampskapets lampor från 1,35 till 0,95 öre p. art. Själva säljer den kooperativa Lumafabriken 25-watts-lampor för 85 öre.

Arbok för hem och husall är som synes en tidsenlig orientering i viktiga frågor.

»Världen under fred».

Unity History School återkom under en vecka i augusti dagligen i pressen med ett kort omnämnande av föredrag hållna av främmande talare. En och annan intervju med uttalanden bland dessa tog upp ett par spalter och vid ankomsten till Stockholms fotografredaktion de engelska deltagarna och rubricerade i dagspressen som en resande akademi. Men utöver dessa glimtar har föga nätt utanför deltagarkretsen om denna skola.

Skolinspektör Marvin tar initiativ till en historisk enhetskola.

Skolan var av så gedigen art och dess syfte och organisation så efterförelsevärda att en redogörelse torde vara av intresse för Tidens världslysare. Unity History Schools ledit sitt ursprung till ett möte inom Londons folkbildningsförbundet den 1 aug. 1914. Inom krigsutbrottets hot uppskåd där tanken att söka de djupgående och beständiga krafter, genom vilka det nuvarande världssamfundet kunde tänkas växa sig till större allmänhet i tro och katastrofer. Däravande skolinspektör F. S. Marvin åtog sig att utarbete en plan för ett historiskt studium ur synpunkten av begreppet enhet och framtidsskrifande.

Englands främsta vetenskapsmän och politiker ge sin medverkan.

Den första kursen i »enhetshistoria» hölls 1915 i Woodbrooke. Ansvaret var »Den västerländska civilisationens enhet. 1918 studerades »Civilisationens framtidsskrifande». Bland föreläsarna märktes många av Englands mera kända vetenskapsmän, författare och politiker, såsom C. Miles Burns, A. J. Carlyle, J. L. Deely, H. G. Weiss, Lord Olivier, J. S. Huxley, Harley Withers. Föreläsningarna ha efter varje kurs utgivits i bokform och bildat »The Unity Series», som rönt mycket erkännande och utgått i stora upplagor. Den niende kursen hölls i Danzig och hade tagit upp det sista decenniets utveckling. Det rika ämnet har ej slutbehandlas och den tiende kursen, Stockholmskursen, kan anses vara en fortsättning av sin föregångare. En gemensam volym i Unity Series torde utkomma vid juliden i år, och där återfinnas de flesta av föreläsningarna. Samtliga kurser ha stått under ledning av Mr Marvin som även redigerar »The Unity Series».

Kursen i Stockholm: Världen under fred.

Samlingen var representativ både genom främmande deltagare — de hitresta föreläsarna deltago i de flesta diskussionerna — och genom deltagare av olika ålder och yrken:

V S T Å T L L T J Ä N S T

Ateljé myron
Modeskola
 Biblioteksgatan 12, 4 tr., hits
 Telefon 94 38
 Kurser på längre eller kortare tid i alla slags
 modens. Kursen börjar den 1:a september.

BORDSVATTEN

Drick Ramlösa
 Vårt land's enda naturligt alkaliska vatten

BRYGGERIER

Måltidsdrickat — Det bästa
 Pröva det! Begär det hos Eder varus
 leverantör, eller ring
KUNGSHOLMS BRYGGERIET
 Kh. 69 12 — Automatt. 50 69 12

DIETHEM
 Ida Larsson
DIETHEM
 Malmållnådg. 48 A. 1 tr. Tel. Norr 611
 FRUKOST • LUNCH • MIDDAG
 Läkarereceptens

FARG- OGH SJUKVÅRDSAFFÄR
G. H. Gustafssons Färghandel
 Borgsgatan 100 (hållplats Ringvägen)
 Söder 310 66
 Söder sortering i sjukvårdsartiklar.
 Filialer:
 Folkungagatan 140 — Ergatgatan 23
 Brännkyrkagatan 96.

FORGYLLERI
Ph. Kjellberg
 Förgylleri och Ramverkstad
 Norra Smedjegatan 34. Tel. N 17.87.
 Omförgyllningar och reparationer av
 såväl Kamar som Möbler.
 Inramningar. Handskurna, patinerade
 ramar. Billiga utställningsramar.

GRÄDDIN
 är kaffegrädden för dagen. Erbålles
 hos alla välkända Matvaru-
 och Specialhandlar. Ingen kött bismak.
 Rekv. Tel. Stockholm 827 54.
 AKTIEBOL. GRÄDDINMEJERIE

HOTELL
Hotell o. Pensionat Eoplanad
 Tel. Norr 32 19 (vård)
FREDRIKSHOV'S PENSIONAT
 Tel. Norr 791 54
 Den Hällögårde pensionat, Skrävtan
 Tel. Skövde 4. REKOMMENDATION.
 Moderna, trevliga rum. Billiga priser.
 FR ANNA FÄLLSTRÖM

Luchs ReklamHoffe

Pigg & Matfrisk
 Hår 30 år sen utbildad
 Järnmedel F. D. O. Z. A.
 Flyttar av läkare. Flyt i alla sjuk.

RÄNTLIVVERKNING
HANNA HEDSTRÖM
 RÄNTLIVVERKNING
 Thérin • Stutar • Rullar
 Sveavägen 94 • STOCKHOLM
 Etabl. år 1902. Telefon Norr 20 152.

SKYLTLAR OCH SKYLSTALL
SKYLTLAR alla slag. **Ljusreklam.**
 Moderna Skyldkloster.
 Butiksinnredningar, Skyltställ.
 A.-B. Srenska Reklam- & Skyltfabrik
 Adalstg. 5, Stockholm. Tel. N. 37445

TRIKÅAFFÄR
TRIKÅBODEN
 ELLA ANDERSSON
 7 BORGMASTARGATAN 7
 Tel. SE. 369 38.

Trikåunderkläder, Sybehör, Strumpor,
 Handskar, Vantar m. m.

URMAKARE OCH OPTIKER

Vid köp av Ur
 vänd Eder alltid till en ansvarig lackman.
Firma TELLANDER
 Tel. 947 28 VANDANSPÅREN 11. Tel. 947 28
 Naggarevagn av glaslinje.

Z. E. A.
ZETTERGREN'S ELEKTR. AFFÄR
 Birgerjarlgatan 105 • vid Frejgatan
 Tel. Vasa 186 58.
 Allt för det elektriska • Dammsugare
 och golvbösa utrust.
**RADIO — FOTO — GRAMMO-
 FONER — SKIVOR**

jurister och skolfolk, unga oxford-
studenter och professorer. Kursen
lämnade Vården under fred hade man
stannat för utan att man ansåg sig ha
funnit ett fullt adekvat uttryck
för det man ville beteckna: framste-
gen under den nya epok, som inleddes
med N. F:s bildande.

I sitt inledningsföreläsning, där Mr
Marvin gav en intressant historisk
översikt över det senaste decenniet,
framhöll han, att vi leva i en ny
världsförändring. N. F. har framsprun-
git som en ny art, en mutation, helt
viss en följd av den föregående ut-
vecklingen, men dock en tydlig
värdpunkt, ett nytt faktum i mänsk-
lig organisation, som vi alltid åter-
komma till, vilket områdes senare
utveckling vi än diskutera: veten-
skapens största landvinningar, nya
strömningar inom litteratur och
konst, ny uppfostran, internationell
lagtämning, de ekonomiska och fi-
nansiella dagensproblemen, liksom de
politiska problemen av vilka rasfrå-
gan upptogs i denna kurs.

För första gången svaras stu- denter bland vita — i Sydafrika.

Massan av de färgade är ännu
ej med i samarbetet: detta är den
stora hindern för N. F:s utveckling,
enligt Mr Marvins åsikt. Han har
tidvis tillhört universitetet i Kairo
och äger även annan erfarenhet från
länder med icke vitt befolkning. Senast
har han varit i väras i och för studier
för sina föredrag i Yngre History
School vistats några månader i Syd-
afrika och där kommit i kontakt med
de komplex av problem, som uppstått
med modern näringslivs införande:
de svarta som blivit stamlösa, de ar-
betelösa vita som propagera varje vit
mans rätt till arbete, de vitas mate-
rialska uppfattning om rätten att
använda andra blott till egen förford,
för att nämna ett par exempel. Vid
Mr Marvins föreläsning i Pretoria stiftade
för första gången ett par rader svar-

ta studenter i ett vitt auditorium —
en triumf för hans strävanden.

Rasfrågan en uppfostringsfråga.

Kunde man få större spridning för
uppfattningen att nationens sommar-
läro bekömligare vore rasfrågan
till hälften löst. Detta är en uppfo-
stringsfråga: av färgad ungdom till
bättre kunskaper och arbetsdug-
lighet, bättre hygien och högre leve-
nadsstandard; och av vitt ungdom till be-
kämpande av rasförhållnarna »arslö-
». Mycket arbete och här för sär-
skilt av entusiastisk ungdom, och om
50 år är tavlan möjligen ljusare.

Mr Marvins optimismiska syn, som
uppkallade hans landsmän till livliga
gensvar — dock även dessa barn av
ljos engelsk humor — framträdde
även i hans föreläsning om modern upp-
fostran. Det var icke så mycket den
nya uppfostrans principer han jäms-
samt utman framhöllt det betydelse-
fulla i att de nya nationalisterna
äro så ivriga att nedlagga om-
sorg på sin folkuppfostran. Här
börde ligga ett preventiv mot deras
politiska aggressivitet, en garanti för
att framtida politik skulle kunna tänkas
in i lugnare banor.

The Economist's mångåriga redak- tör har orot.

Om Mr Marvin intresserade hu-
sudsakligen genom översikter och
allmänna synpunkter, vore föregående
föreläsning av mera speciell natur. Pro-
fessor Lindens betydte framsteget på
den internationella rättsskipnings-
område och ställde sig med skärvt
beredvilighet till förfogande för be-
svare av många och skiftande
frågor. Kanske vore Mr Hartley
Withers två föredrag om det ekonomi-
ska världsläget det intressantaste
som hölls, så betydande aktuella
som dessa frågor äro och behand-
lade som de blövs med sakkunskap-
en av en betydande redaktör för
»The Economist».

Världsläggångarna blevo allt jämn-
are fördelade, utbytet gick allt lätt-
are under tiden före världskriget,
och i. o. m. efter kriget hämtade man
sig fortare än som föruttråkts, sade
Mr Withers. U. S. A. trodde sig ha
löst problemet att skapa västland.
Men så kom kraschen — plötsligt:
alvarliga störningar i det lugna ut-
bytet mellan länderna, arbetslöshet
och kapitalflykt samtidigt med var-
överskott och »his nice cheapness»
överbuller en irriterad ekonomisk akti-
omvärld, såväl i temen, nära varandra
de avlidet politiska läget. Politici och
finansmän måste tillsammans åter-
ställa förtroendet, så att kapitalet
åter kommer i omlopp.

Genom stort tillmötesgående från
olika håll lingo de engelska delta-

EN BEFRÄDD MÄNNISKA.

(Forts. fr. sid 1.)

nen att de nya möjligheterna till rö-
relsen inverka på förhållandet mellan
kvinna. Man vågar paradoxen att
gamla tidens ålyhnda av stränga mora-
liserad boimade i rådsala för att söta
sig med de tongivande och mäktiga
på den lilla fläck av jorden, där man
var dömd att leva hela livet. Med
möjligheterna att förflytta sig från
platsen för ett snedspråk och möj-
ligheterna för ungdomar av båda kö-
nen att per bli förflytta sig utanför
de äldre uppsett skapas nya mora-
liska sedvänjor. Motivet för att up-
trädde ansvarigt och skapa en rik
ogivande kontakt av det mänskliga
umgänget på det sexuella och and-
ra områden måste sökas på andra
håll än i rådsalen för auktoritet.
Det är just en av den nya tids-
dens brännande frågor, skilt respek-
ten för människovärdet driva fram
en ny moralisk standard?

Vad som gäller arbetaren i all-
mänhet inför den iveriggade gåvan
av arbetsavlytande maskiner, gäller
alldeles särskilt kvinnan. Färdtalan-
ten berör endast i föregående hän-
samt problem. Men kan erinras om
det betydelsefulla faktum att inte ba-
na nedgången i födelseprocenten utan
också i barndödligheten lyft en ar-
betsbörda från kvinnan. Det kostar
kraft och tid att föda många barn
till världen men också att vaka och
vårda ut dem ur tillvaron och sörja
dem. Kvinnorna levde fördom un-
der tecken födelse och död på ett
helt annat sätt än nu.

Lägga vi därtill förutsäten av den
gamla arbetsmarknaden i hemmet,

gärna se rätt mycket av Stockholm.
Särskilt intresserade sig besök i
Stockholms stadens nya egnehemsom-
råden i Ängby, Rålambshov m. fl.
Ävenså väckte Informationsbyråns
arbete intresse. Man torde kunna
sägga, att den engelska gruppen vann
sitt ena mål: att få någon kännedom
om svenska förhållanden och komma
i kontakt med svenska människor.
De svenska deltagarna voro även
skulle jag tro, intressera för »Unity
History Schools» och i Jerusalem
eller i England eller var på några kurs
föreläsning. Kursen ingav även lust
att göra »senbisthistorieskola» på
svenska.

Greta Stenåhl.

på är det ju klart att kvinnorna måste
orientera sig på den stora arbets-
marknaden om de inte skall ned-
slunka till de arbetslösa hemiska
beroeende, och att de måste söka
skaffa sig välbetätt arbete om de
skola bli mer än trötta.

Striden om kvinnans ställning på
arbetsmarknaden som blivit särskilt
påtaglig för oss genom Open Door-
kongressen, är ingenting annat än
gnistigt vid en absolut nödvändig
justering av kvinnans arbetsmar-
ket. Djupast sett är det ju allas sak,
allas heder och nytta att kvinnan råds-
lös från degenerering genom att få
ersättning för förlorat arbete och för-
lorad värdighet. Djupast sett är det
också viktigt att det moderna ar-
betslivet vördsam anpassar sig för
kvinns inträde där. Men i de aktu-
ella striderna står kraven diametralt
mot varann. På den ena sidan fron-
ten vill man beskära kvinnans arbete
för moderkapets skull. På den andra
sida anser man det nödvändigt, för
att icke förlora allt, att beskära mo-
derkapets utrymme för arbets-
skull. Denno fantastiska situation,
som är knöpt på en genom olika ci-
vilisationer löpande historia om mis-
sepp vid anpassningen av samhället
till modern och modern till samhället,
kan komma att lösas snabbt. Det
blir när moderkapet blir en fullt friv-
illig sak, och kvinnorna alltså kun-
na skriva de villkor på vilka de äga
sig denna prestation.

Det vore oförmligt att inom rama
av denna artikel gå in vidare på
dessa temen. En vandring till exem-
pel mellan Ellen Key och Chrystal
Macmillan skulle kräva sin egen re-
seberättelse. Men det kan gott sä-
gas, då man talar om människans
omgestaltande av tekniken och tek-
niken av människan att förvandling
för kvinnan är mera djupgående,
sker under större motstånd och mö-
da. Även på denna punkt prövas ci-

landet till å till varandra i fråga om
livsduglighet.

I anknytning till detta intressera de
vessent för födelseprocentens avdning,
särskilt en utställning av räkna i bitstäl-
len. Räkittor, kalkyl, räddor, röd-
betor och mörtter skaras ut i spiraler,
stjärnor och alléhande dekorativa figurer
med tillämp av ytterst billiga och lätt-
skötsa redskap. Fördelen med använd-
ngen är att grönsakerna även utan skär
eller andra tillbehör kunna serveras så
chagat, att de alltså söta kunna hållas
sin plats som bekvämlig traktering.

Som sig bör komma den mest över-
tydande dietpropaganda från ett håll,
där idén och inte vinnysträvet är hu-
sudsaken. Det är De Sista dagarna He-
liga — vilka inom parentes sagt tyckas
svaga en ganska framträdande roll i
Schweiz, då man ofta möter denna unga
och energiska representant — som i
en sällig utställning av siffior och sta-
tistik, tar upp kampen mot misbruk av
tobak, alkohol, stimulans av andra slag,
kött och alla slaga dåliga vanor. Deras
uppgifter bli. a. från N. F:s undersökning-
samt syna synnerligen gynnsamma siffior
för skyrkans medlemmar ifråga om
sjuklighet, dödlighet, födelsetal, äkten-
skapsskadeveta, etc. Jämlet med den öv-
riga befolkningens. Räkittor och räk-
tillverkare av alkoholtillsat appendager
i rummet bevidd få härvid kraftig hjälp
i sin agtation.

Särskild uppmärksamhet tilldras sig
fackförbundens verkliga/fullt ordnade
rum, med utomordentligt goda litte-
raty fotografier ur arbetarnas liv: Männen vid
maskinen — en utvecklingsbild — den
arbetande de olivordiga barnen —
allt åtföljt av kort och suggerande
text: »Vad är — vem jobbar? Arbetad —
vem hjälper? Fäders arbete» —

yllisationen. Den kan och skall icke
kunna hålla sig uppe, om icke kvin-
norna lyckas att få användning för
sina krafter inom denna rama.

För att återgå till Burns: den
enligt skeende omvandlingen av li-
vet i alla dess faser hånger samman
med en omställning av synen på
världstillvaron hos frontisdödelarna
(den vetenskapen och dem som dela
deras syn. Under den moderna vet-
enskapsens barndom, låt man förlida
sig av de nya upptäckterna att tro,
att man snart skulle ha löst världsgä-
dagan och utforskat de lagar enligt
vilka världsmekanismen arbetar. Nu
finns iniet kvar av denna självbel-
tande. När vetenskapen gick vidare,
tann den att universum gäckande
drog sig undan dess kausalfetslag
och dess definitioner. I samma tid
sig vi upptäckt att människligt
baktari har en god utsträckning
höllt i tiden, ha vi insett att vi bara
stå i början. På nytt ligger världen
oförklarad framför oss.

Burns gör här en tankeväckande
jämförelse mellan de primitiva män-
niskorna som stå inför det stora
okända och de moderna människor
som insett att alla världströklaringar
blott varit arbetahypoteser på vår
väg.

Det är som det sades för något
år sen på medborgarskolan: det är
med ett minimum av resvakt i fråga
om ärvd tradition och kunskap, som
vi tråda ut i det nya skedet.

En kompass ha vi ändå.

Nämigen vissheten att alla ske-
den och civilisationer skola måttas
med graden av respekt för männi-
skan och lyndad för lagen om vår
genetik. En lag som ger sig lika
tydligt tillkänna, då den straffar för
brott, genom skändfallande och un-
dergång som då den belönar genom
att skänka människan förmåga att i
genetikens tecken göra nya stord-
dåd.

Allen Wagner

ven hjälper? 14-19 lönnars arbetad i
sämrejobbarna — vem hjälper? Svaret
är den starka anslutningen till fack-
organisationerna med deras förtäktliga
tidningar, sjuk- och arbetsskadeveta-
hög, semesterhem och klubbverksamhet
för sport, sjukt och olika slag av god
rekreation.

En snabbt över kontinenten gör
gastiska snart intryck av en uppbyggnad
utställningsområdena. Från Berlin
med nybygg utställningsområde omkring
Hödmasten, med boställ-, radio- och
maskinutställningar av hög klass, till det
nya Hygienmuseum i Dresden och Sthypas
i Bern, där de internationell uppställ-
ning till sig. De visa genom upplägg-
ningen av utställningsmateriel, hur
överbuller krafter äro i rörelse för vardags-
livets och hälsovårdens anpassande efter
nya krav.

C. H.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Nottagningstid
10-12.

EXPEDITION:
Telefon 182 43.
Konstförl. kl. 10-12. E. m. 1-4
e. m. Postgård 15-44.

PRENUMERATIONSPÅS:
För helår kr. 6; — halvår kr. 3; —
kvartal kr. 1.50. Lösnamnet 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1931
Zetterlund & Trelander. Boktryckeri A.-B.

lampan som gör glad — en svensk fram- stöt

Kooperativa glödlampfabriken
vid Hammarbyleden, Stockholm

Den tidiga hösten och långa
vintern i vår land göra goda
och billiga lampor till en för-
utsättning för arbetslust och
glädje.

Det är därför naturligt, att
Kooperativa Förbundet skulle
sätta in all sin kraft på att få
fram en sådan lampor. Den ko-
operativa glödlampfabriken vid
Hammarbyleden i Stockholm
är nu i full verksamhet.

Dess Luma-lampor i alla stor-
lekar och utföranden äro redan
kända för sina många goda
egenskaper. I storlekar 10,
15 och 25 watt kostar

LUMA

den kooperativa lampan

85 öre

Vardagen på utställning.

Man behövs inte resa långt söderut
i Europa för att mötas av den
första schweiziska hygienutställningens
kraftiga reklam. Denna stor-utställning
överbuller en irriterad ekonomisk akti-
omvärld, såväl i temen, nära varandra
de avlidet politiska läget. Politici och
finansmän måste tillsammans åter-
ställa förtroendet, så att kapitalet
åter kommer i omlopp.

Mitt utbud består av utställande
allfärdig karaktär, fulländade sport-
avdelningar, elegant huserad, läsk-
drycker och parfym, linser man ägnar
rum, där stölet genom medvetet pro-
gramdramatisering åtnöjande för allmänn
intresse.

Det är t. ex. några lustigt och om-
sorgsfullt gjorda färgrika framställning-
ar av människokroppen. Matematiska
förelägg framställs sålunda: I en verti-
cal tunnna små dockor med smälta

ten med släggor mot tänkarnas städ, me-
dan en man med vattenkanna begyter
den sönderdelade massan med vitka
från sportkrokar. Magsäckerna försvin-
na som en spjöl eller basung, där de
överskuggas av älskarna. Enligt denna
syn granna färger, sorterna. Kläppor
stärks och röd äggvita smältas och
försvinna, under tillförelsen av peppin
och saltveta, men fett och köldkraft återfin-
nas i tarmen utsatta för en gall-flo-
dsvärken. Med den kompletterande tex-
ten är denna matmätningepredator så
överskuggad och lätt att komma ihåg,
att den, efter att vi gång la vinsten för han-
sen, sedermera borde för alla tider kunna
användas från skolkökstimmarna.

Till samma klass av uppbyggingsmateriel
hör framställningarna av de smitt-
samma könsjukdomarna verkningar,
olika slag av yrkesjukdomar samt de
magras och fetts historia. Ty serie-
näs gullbor, de leta med köpp, de marra
utan, framställs i intressant. Medan de
båda grupperna vid 30 års ålder äro
jämvärdiga, vinser den magra gruppen
allt eftersom strömdena gå över de leta,
så att de vid 50 års ålder stå i förhål-